

Tidskrift

for

Landskøkonomi.

Udgivet

af

J. C. Hald og J. C. la Cour.

Fjerde Række.

Første Bind.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. D. Schubothes Boghandel.

Ehieses Bogtrykkeri.

1867.

Kjerner og Mælkeapparater. — 2den Halvdel: Slaamaskiner, Høvendere, Høriver, andre Apparater til Høbjergningen og dets Sammenbinding i Knipper samt til dets Presning og Opbevaring.

1ste Halvdel af Juni: Hestebeholdning og anden Smedning samt Undersøgelse af de forskellige landøkonomiske Anlæg. — 2den Halvdel: Haffelsmaskiner, Koeskjæremaskiner, Hestehakker og Møller.

1ste Halvdel af Juli: Apparater benyttede ved de forskellige Husdyrs Pleie og Behandling. — 2den Halvdel: Meie-maskiner og andre Redskaber til Kornets Bjergning.

1ste Halvdel af August: Tærskemaskiner og Apparater til Kornets Rensning og Opbevaring. — 2den Halvdel: Ovne, Kogeapparater, Vasseapparater, Gjødselsfabrikation.

September og Oktober: Undersøgelse af og Prøver med de forskellige Industri- og Fabrik anlæg knyttede til Agerbruget. Udstillingstiden for de forskellige Dyreklasser er bestemt til at være:

1ste Halvdel af April: Tillægsdyr af Kjøbsaar. — 2den Halvdel: Fede Dyr.

1ste Halvdel af Mai: Tillægsdyr af Mælkebøge. — 2den Halvdel: Tillægsdyr af Uldsaar.

1ste Halvdel af Juni: Heste til Trækbrug. — 2den Halvdel: Fjederkræ.

1ste Halvdel af Juli: Tillægsdyr af Hornbøge til Trækbrug*). — 2den Halvdel: Lyrnsheste.

1ste Halvdel af August: Hunde. — 2den Halvdel: Trækstude. (De maa udstilles parvis og være vant til at trække; særlige Prøver ville da finde Steb for at bedømme deres Arbeidsdygtighed).

1ste Halvdel af September: Tillægsdyr af Svin. — 2den Halvdel: Væser, Mølæsler o. lg.

1ste Halvdel af Oktober: Fede Dyr. — 2den Halvdel: Forskjellige Dyr, der enten allerede ere akklimatiserede, eller ventes at kunne blive det.

Medailleernes Antal er blevet forøget (see forrige Hefte), og der er tillige blevet udsat en Præmie til en Værdi af 10000 Fr. (over 3500 Rdl.) som Belønning til den Udstiller, der, ifølge de af ham udstillede Gjenstande, maa erkjendes at have indlagt sig de største Fortjenester af Agerbruget.

*) En almindelig Benyttelse i Frankrig.

Februar Maaned 1867.

Agerdyrkningsberetning.

(Fra Begyndelsen af Maris Maaned).

Udtærskningen af den gode Høst sidste Sommer har, skjøndt den begyndte saa tidlig og paastyndtes temmelig stærkt i Efteraaret, dog, paa Grund af Kornets Fyld, og i Forbindelse med anden Gaardgjerning, givet Arbejde nok i de forløbne Vintermaaneder, da Veiret kun for en ringe Del har tilladt Markarbejde. Den er imidlertid ogsaa af og til bleven forulempet af Veiret, idet den store Væde i Januar og Februar i Forbindelse med denne Maanedes stærke og vedholdende Taage ofte har vanskeliggjort Staffenes Indflytning og gjort Tærskningen mere dødt. Da nu tilmed Vinteren har været stormfuld, og Tærskningen paa Staffene derved ofte er revet af, saa har Staffornet ikke i flere Vintre lidt saa meget af Veirliget som i denne, og Vægten af det udtærskede Stafforn er derfor ogsaa flere Pd., undertiden endog 4—6 Pd. lavere end af det Korn, der strax førtes i Lade. At disse Ulemper, hvorpaa vi i vort Klima altid maa være forberedte, kunne formindskes meget ved en bedre Staffætning og bedre Tærskning, godtgjøres ved Erfaringer i saa Henseende. Ikke heller maa hele Forfjellen paa Vægten mellem ladebjerget og stakket Korn lægges Staffene til Last, idet den sidste bjergede Del af Kornet, der for en stor Del har fundet Plads i Staffene, led meget af det ustabige Veir i Høsten og allerede derved tabte i Vægt.

Om Høstens Udfald i Almindelighed have vi tidligere meddeelt Beretning; nedenfor vil man finde Udbytten for de enkelte Egne angivet i Fod (Eder. pr. Eder. Land) samt Kornets Vægt. Udtærningen synes i det Hele taget at have svaret nogenlunde til Forventningerne, undtagen for Rugens Vedkommende, der, formodentlig de stærke Spring i Årene, kun har skjæppet simpelt. Derimod var den voxet stærkt til og har givet megen og smuk Langhalm. Den store Forskjel i Udbytten af Boghvede hidrører væsentligst fra den ulige Saatid, og om den derved kom til at lide af Rude og Regnslud i Blomstringstiden eller ikke. Et særlig godt Udbytte synes Blandingsæden af Erter og Havre at have givet, navnlig hvor man kun har brugt lidt Havre (1—2 Skpr.) til 1 Eder. Erter, og den synes at finde mere og mere Udbredelse i flere Egne; fra Als skrives saaledes: „Man har i de senere Aar faaet Erterne blandet med Havre, da de som en vanskelig Sædart let mislykkes, og man i saa Tilfælde da altid har et Udbytte af Havren, men desuden tvinges de paa Grund af den mellemstaaende Havre mere tilveirs og kunne derved mere ligelig paavirkedes af Lys og Varme, saa at Blomstringen af dem kan foregaa mere samtidig, og de desuden derved ere mindre udsatte for at angribes af Melbug og Bladlus; dog menes Erterne paa denne Maade at blive daarligere Forfrugt.“

Veiriget har i det Hele taget været ugunstigt for Markarbejder af enhver Art. De stærke Snestorme i Januar lagde Sneen i store Driber og fyldte for en Del Vandløbene, saa at disse ikke hurtigt kunde modtage de store Vandmasser, der ved det stærke Snefald, der flere Gange vækledes med pludselige Tøbrud ledsaget af stærk Regn, svulmede stærkt op, oversfyldte Vandbeholdere, Kjør, Søer, Aaer og Bække, og ofte endog vanskeliggjorde en tilstrækkelig hurtig Tørlægning af de drainede Marker, idet der til ikke saa af disse i denne Vinter har vist sig at være brugt for smaa Rør.

Den almindelige Efteraarsbearbejdning af Jorden var imidlertid tildels bleven fuldført inden Vinteren, om end

ikke i saa rigeligt Omfang som sidste Aar, da man nemlig i Efteraaret brugte en stor Del af Arbeidskraften til Tærningen; i sidste Halvdel af Februar har man paa en Del lette, højtliggende og drainede Jorder kunnet fuldføre Pløningen.

Først i den sidste Tid har man kunnet tage fat paa andre Markarbejder, da al Kjørsel har været meget vanskelig, først formodentlig det stærke Snelæg, og senere, efter at Februars milde men vaade Veirig indtraadte, have Veiene og Markerne været altfor opblødte med Undtagelse af et Par Gange, da de ved stærke Isflag ogsaa af den Grund bleve usarbare. Den i Slutningen af Februar indtraadte lettere Værfrost har derimod i de fleste Egne muliggjort Gjødnings Udkjørsel enten umiddelbart paa Marken eller i Markmøddinger, og de fleste Steder, hvor man om Vinteren pleier at udkjøre Gjødningsen enten til Brakmarken eller til Byg eller Kjør har man kunnet faae dette udført.

Mærgelkørsel har af de samme Grunde været umulig indtil den sidste Tid, saa meget mere som Mærgelgravene ofte have været fægede til med Sne. Mærglingen er høist ulige benyttet i de forskjellige Egne; medens man i nogle næsten endnu ikke har begyndt dermed, ere i andre ikke blot baade de store og smaa Gaarde overmærgede een Gang, men der mærgles 2den Gang, eller man er endog kommet til en stadig Benyttelse af Mærglen, saaledes som flere Steder i det sydlige Jylland, hvor man paa de lettere Jorder mærgler i hver anden Omgang, paa de sværere endog hver Omgang, saa at man flere Steder har mærglet endog 5 Gange og mener at staa sig vel derved, idet man selvfølgelig kun bruger den i ringe Mængde hver Gang; dette svarer altsaa til den periodiske Ralkning af Jorderne, som bruges saa meget i Ulandet, navnlig i England, og som i saa høi Grad kan fremstynde Jordens Udpining og Tilbagegang, naar den ikke ledsages af en kraftig Gjødsning med Staldgjødsning, men som sikkert paa mange Jorder maa betragtes som et nyttigt Dyrkningsmiddel, hvor det

nævnte Gjødningskrav skeer Ijlbefst. Mærglingen er paa faadanne Steder blevet et Værbeide, der i Reglen udføres om Sommeren eller Efteraaret. Hvor man første Gang har mærglet meget stærkt, vil en Trang til gjentagen Mærgling derimod først sent vise sig; saaledes skrives fra Als: „Mærglingen har her paa Den været fuldenbt for mange Aar siden, idet de forhenværende hertugelige augustenborgske Gaarde mærgledes i Tidrummet fra 1804—1820, ligesom ogsaa al Vondejord i Augustenborg Herred blev mærglet noget senere, og det paa en saa grundig Maade, at man endnu kun paa faa Steder har mærglet igjen, og paa de enkelte Gaarde, hvor dette er skeet, har det ikke svaret til Forventningerne, og det maa derfor antages, at Jorden endnu ikke trænger til en fornyet Mærgling.“

Skovningsarbejderne have ogsaa været hæmmede meget af Veirliget paa alle de Steder, hvor der ikke findes gode Skovveie; medens det derfor i nogle Væretninger hedder, at Skovningsarbejderne hovedsagelig ere tilendebragte, siges de i andre først at være ret begyndte i Slutningen af Februar. Da de første stærke Snelag faldt uden at Skovbunden endnu var frosen, har det ofte været strengt Arbeide for Hestene, især da Snelaget uden for Skovene sjelden var faldet saa jævnt, at Skovslæder kunde bruges.

Vinterfæden har hidtil i Reglen staaet sig bedre end man skulde vente og synes i det Hele taget ret tilfredsstillende. Mindst godt synes den at staa i enkelte Egne af Jylland, hvor Høsten og Saaningen først faldt sent, og overalt staaer det silbigsaade Korn meget tilbage for det tidligsaade. Naarlig har Hveden, der er saaet sent paa kolde og sibe Jorder, eller som ikke kom i Grøning inden den lange Efteraarstørre, kun et svagt Udseende. Fra flere Egne anbefales Kolbehveden meget stærkt, da den baade holder sig godt i Vinteren og er temmelig fri for baade Vdnrust og Bladrust. Midt i Sjælland har den allerede paa mange Gaarde fortrængt Manchesterhveden, ligesom ogsaa Fentonhveden der flere Steder vinder

Indgang; ligesaa paa Falster, og fra Als skrives om denne Sag: „Her dyrkes i de senere Aar i Almindelighed Kolbehvede, medens der før blev lagt mere Vægt paa Manchesterhveden, som i de senere Aar er bleven stærkt angreben af Røst og derfor nu affattes. Kolbehveden har hidtil holdt sig aldeles fri for Røst. For en 13—14 Aar tilbage thuede man til Manchesterhveden, da de dengang her dyrkede Hvedesorter led meget af Røst, og i Førstningen holdt Manchesterhveden sig ogsaa fri for den, hvorimod den i de sidste Aar har lidt noget af denne Sygdom. I det Hele taget kan man vel antage, at Hveden, som en Plante der ikke har hjemme her i Landet, fra Tid til anden bør erstattes af ny Saahvede andetsfæd.“ Rugen synes at være den Vinterfæd der staaer bedst, undtagen hvor den blev saaet meget sent eller voxer paa sur og fugtig Jord, som flere Steder i Midt- og Vestjylland. Paa hvilliggende udsatte Marker har den lidt meget af Stormen; ligeledes er den flere Steder pletvis raadnet bort, hvor store Snedriver have ligget paa den. Kun fra det nordlige Jylland klages over, at den er bleven udthundet af Orm. Den Værfrost, som indtraf sidst i Februar, synes endnu ikke at have skadet Hveden og Rugen ret meget, da Dagmilden hidtil har været saa ringe. Derimod har den gjort en Del Skade paa de allerede forud temmelig simple Rapsmarker, med hvilke der kun fra enkelte Egne af Verne yttres Tilfredshed, Kjøndt meget blev ompløiet i Efteraaret. Da Jorden efter den første Frostperiode i Januar ikke tuede op tilbunds, inden den atter begyndte at frise, tog Rapsen allerede herved en Del Skade, og da Marken mange Steder endnu var temmelig vandrig, da den sidste Frost indtraf, skadedes den derved end mere.

Rvægets Foderstand er ei bleven aldeles upaavirket af de høie Sæbpriser, om det end er glædeligt at see, hvorledes der næsten fra alle Egne af Landet lyde Vidnesbyrd om den stærkere Sands for en bedre Fodring, der yttres sig ikke blot hos de større, men ogsaa hos de mindre Jordbrugere. En Mængde